

Sprawozdawczość finansowa mikro i małych przedsiębiorstw

Anna Wojtas
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Za cel główny sprawozdawczości finansowej uznaje się zaspokajanie potrzeb informacyjnych odbiorców. Zakres szczegółowości sprawozdania finansowego określa ustawa o rachunkowości, biorąc pod uwagę przynależność jednostki do określonej grupy podmiotów. Daje ona określonym jednostkom możliwość sporządzania sprawozdania finansowego w postaci mocno ograniczonej w stosunku do podstawowej wersji tego raportu, opisanej w załączniku nr 1 do uor. Ustawa wyróżnia trzy grupy podmiotów sporządzających sprawozdania, a są to:

- mikroprzedsiębiorstwa,
- małe przedsiębiorstwa,
- jednostki pozostałe.

Przepisy bilansowe, przyjmując m.in. kryteria sumy bilansowej, przychodów netto ze sprzedaży produktów i usług oraz zatrudnienia, wprowadzają definicje jednostki mikro i jednostki małej (zawarte w art. 3 ust. 1a-1d), dla których wzory sprawozdań finansowych w minimalnym zakresie zawarte są odpowiednio w załącznikach nr 4 i 5 ustawy o rachunkowości.

WYBRANE UPROSZCZENIA DLA JEDNOSTEK MIKRO

- zezwolenie na sporządzanie uproszczonego sprawozdania finansowego, składającego się z uproszczonego bilansu oraz uproszczonego rachunku zysków i strat (zał. nr 4),
- zwolnienie z obowiązku sporządzania informacji dodatkowej (niektóre informacje muszą być jednak ujawnione w informacjach uzupełniających do bilansu),
- zwolnienie z obowiązku sporządzania sprawozdania z działalności; jedynie informacja o nabyciu udziałów (akcji) własnych wymaga ujawnienia,
- zwolnienie objętych obowiązkiem badania jednostek mikro z wymogu sporządzania zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych,
- możliwość rezygnacji z zachowania zasady ostrożności przy wycenie poszczególnych aktywów i pasywów, co oznacza możliwość odstąpienia od ustalania odpisów aktualizujących czy tworzenia rezerw.,
- możliwość dokonywania odpisów umorzeniowych i amortyzacyjnych środków trwałych według zasad podatkowych,
- brak konieczności tworzenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów dotyczących przyszłych świadczeń na rzecz pracowników, w tym świadczeń emerytalnych,
- wycena wszystkich pozycji bilansu w koszcie historycznym, tj. w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia; nie można stosować do wyceny wartości godziwej ani skorygowanej ceny nabycia

WYBRANE UPROSZCZENIA DLA JEDNOSTEK MAŁYCH

- możliwość sporządzania bilansu, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej w postaci skróconej (zgodnie z zał. nr 5 uor),
- możliwość niesporządzania przez jednostki małe podlegające badaniu zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym i/lub rachunku przepływów pieniężnych,
- możliwość ograniczenia treści lub rezygnacji ze sporządzania sprawozdania z działalności, jeżeli jednostka mała ma taki obowiązek, pod warunkiem uwzględnienia w informacji dodatkowej noty dotyczącej nabycia udziałów własnych,
- klasyfikowanie umów leasingu według przepisów prawa podatkowego (przepis ten pozwala na pozabilansową ewidencję leasingowanych środków trwałych, czyli na odnoszenie całej raty leasingowej bezpośrednio w koszty operacyjne)
- brak obowiązku ustalania rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku,
- możliwość dokonywania odpisów umorzeniowych i amortyzacyjnych środków trwałych według zasad podatkowych,
- brak konieczności tworzenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów dotyczących przyszłych świadczeń na rzecz pracowników, w tym świadczeń emerytalnych,
- odstąpienie od obowiązku stosowania rozporządzenia o instrumentach finansowych przy wycenie instrumentów finansowych.

W jaki sposób przyjąć uproszczenia w jednostce?

Przyjęcie statusu jednostki mikro lub jednostki małej, nawet jeśli spełniają one ustawowe limity, jest dobrowolne i zależy od decyzji organu zatwierdzającego oraz konieczne jest podjęcie stosownej uchwały. Istotne jest, że nowe zasady obowiązują od pierwszego dnia roku obrotowego lub pierwszego dnia następnego roku obrotowego bez względu na datę podjęcia decyzji o zmianie zasad (polityki) rachunkowości. Zatem decyzja ta może zostać podjęta w trakcie roku obrotowego z zastosowaniem od pierwszego dnia trwającego już roku.

Informacje zawarte w uproszczonym sprawozdaniu finansowym, zarówno jednostki mikro, jak i jednostki małej mogą być również prezentowane z większą szczegółowością niż jest ona określona w uor, jeśli wynika to z indywidualnych potrzeb jednostki. Aby uproszczenia mogły być zastosowane, należy także ująć stosowny zapis o ich wdrożeniu w polityce rachunkowości. Określenie sposobu ustalania istotności przyjętej podczas sporządzania sprawozdania finansowego, pozwoli użytkownikom na lepsze zrozumienie informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym.

Literatura:

- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, Poz. 591, z późn. zm.).
- www.podatki.biz
- www.ksiegowosc.infor.pl
- Szwęc A. Sprawozdania finansowe jednostek mikro – po zmianach, Wydawnictwo Infor PL, Warszawa 2016